

Kaderbrief 2027 -2030

inclusief financiële foto Berenschot en inclusief meicirculaire 2026

juli 2026

Inleiding

Het is gebruikelijk dat wij in het voorjaar de kadernota opstellen en dat u als raad deze behandelt in laatste vergadering voor de zomervakantie. Normaal gesproken leggen wij daarin een aantal belangrijke beleidskeuzes aan u voor, die op basis van uw besluitvorming vervolgens nader uitgewerkt worden in de begroting. In verband met de verkiezingen en het daaruit voortvloeiende coalitieakkoord, is dit jaar een kaderbrief opgesteld.

Deze kaderbrief is tweeledig van opzet:

- Enerzijds bevat de kaderbrief 2027 de 'financieel technische uitgangspunten' die van toepassing zijn op de begroting 2027. De vaststelling daarvan door uw raad is gewenst, zodat wij met deze uitgangspunten rekening kunnen houden bij het opstellen van de begroting 2027;
- Anderzijds bevat de kaderbrief 2027 een weergave van het huidige financiële perspectief van de gemeente Ommen, zodat de 'nieuwe' raad deze informatie tot zich kan nemen en als vertrekpunt kan hanteren voor de toekomst.

De meicirculaire 2026 kon vanwege het tijdpad nog niet verwerkt worden in de 1^e versie van deze kaderbrief. Inmiddels is de meicirculaire verschenen en zijn de gevolgen voor Ommen verwerkt. Toegezegd is dat wij die gevolgen separaat in beeld brengen. Die treft u aan in deze 2^e versie.

Financieel technische uitgangspunten

In deze kaderbrief worden de financieel technische uitgangspunten voor de totstandkoming van de (meerjaren) begroting 2027-2030 opgenomen. De uitgangspunten worden verwerkt in de begroting 2027 en gebruikt voor de actualisering van het meerjarenperspectief 2028-2030. Mogelijk zullen ten behoeve van de begroting 2027 nog nadere bestuurlijke uitgangspunten worden geformuleerd. Indien er concrete aanleiding is om af te wijken van genoemde uitgangspunten, dan zullen wij dit bij de begroting 2027 toelichten.

Gemeentefonds

De meicirculaire is verschenen op 29 mei 2026. Vanwege enkele omissie in de circulaire en de daarbij behorende rekenmodellen, is vertraging ontstaan bij de verwerking daarvan. Op dit moment (10 juni) moet de laatste wijziging nog in Pauw worden verwerkt. Van Pauw hebben wij echter een handreiking ontvangen hoe dit al verwerkt kan worden; wij hebben die toegepast. De ontwikkelingen binnen de Algemene Uitkering zijn groot en divers (veel mutaties met soms grote gevolgen). Verder zijn inschattingen gemaakt bij de stelposten die met de inkomsten verband houden. Op voorhand is niet altijd te zeggen of deze helemaal benodigd/toereikend zijn. Dit alles brengt een aantal onzekerheden met zich mee. De mutaties als gevolg van de meicirculaire moeten dan ook als richtinggevend worden beschouwd.

Hieronder volgt het thans voorziene beeld:

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
Berekening AU volgens meicirculaire 2026	46.435	48.030	46.203	45.637	46.576
Berekening AU volgens decembercirculaire 2025	46.244	45.543	44.724	45.261	45.261
Vershil (plus = voordeel)	191	2.487	1.479	376	1.315
Analyse verschil mei.circ. 2026 - dec.circ. 2025					
Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
UITKERINGSFACTOR (hoeveelheden, verdeelres., etc)	-366	1.351	1.299	1.105	2.014
TAAKMUTATIES:					
- uitstel vervanging abb.tarief WMO		236			
- huishoudelijke hulp uit de WMO				-1.448	-1.481
- vangnetregeling h.h.hulp uit de WMO				432	442
- compensatiereg. niet-beoogde kosten jeugdzorg	-56				
- diverse kleine taakmutaties (incl. afronding)	4	7	-8	-9	-8
DECENTRALISATIE-UITKERINGEN:					
- participatie	208	286	305	411	467
- cap. dec. overh. klimaat en energie (CDOKE)		722			
- diverse kleine decentralisatie uitkeringen	58	16	13	12	14
WOZ wijzigingen	343	-131	-130	-127	-133
Totaal analyse van het verschil (+ = voordeel)	191	2.487	1.479	376	1.315
Indicatie op te nemen stelposten:					
- nog te verwerken loon-prijsstijgingen (circa)		-1.150	-1.150	-1.150	-1.150
- uitstel vervanging abb.tarief WMO		-236			
- afschaffing huishoudelijke hulp (risico)				1.016	1.039
- participatie	-208	-286	-305	-411	-467
- cap. dec. overh. klimaat en energie (CDOKE)		-722			
Vershil per saldo (+ = voordeel)	-17	93	24	-169	737
Structurele / incidentele mutaties:					
Saldo structurele mutaties	39	93	24	-169	737
Saldo incidentele mutaties	-56	0	0	0	0
Saldo totale mutaties	-17	93	24	-169	737

De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Het accres (zie groei uitkeringsfactor) is nodig om de inflatie bij te houden.
- Ingaande 2029 ligt een korting op de WMO in het verschiet. Dit heeft te maken met het afschaffen van de huishoudelijke hulp. Het betekent een nadeel van ruim € 1 mln. De VNG adviseert hiervoor een budgettair neutrale stelpost op te nemen. De provinciaal toezichthouder heeft over het opnemen van deze stelpost nog geen bestuurlijk besluit genomen. Dit wordt binnenkort verwacht. Tot die tijd, schuilt hier een risico in.
- Voor participatie en klimaat/energie (CDOKE) komt extra geld beschikbaar. Het idee is daarvoor in 1^e instantie budgettair neutrale stelposten op te nemen. De komende periode zullen wij onderzoeken welke uitgaven daar tegenover moeten komen te staan.
- Het jaar 2030 is nieuw toegevoegd aan de meerjarenreeks en geeft vanwege een hoger basisbedrag een positief beeld.

Bestaand beleid

De begroting 2027 is een begroting bestaand (= reeds vastgesteld) beleid. Voorstellen nieuw beleid, waarvoor extra middelen nodig zijn, worden afzonderlijk aan de raad voorgelegd.

CUP

In Ommen is het gebruikelijk om na de verkiezingen, een zogenaamd Coalitie Uitvoerings Programma (CUP) vast te stellen. Dat is ook nu weer het plan. Het CUP is gebaseerd op het coalitieakkoord en zal in oktober 2026 aan uw raad worden aangeboden. Na vaststelling door uw raad, vormt dit een belangrijke leidraad voor ons (nieuwe) beleid in de jaren 2027-20230.

Percentage voor prijsontwikkelingen

In de meicirculaire 2026 is aangegeven dat het percentage 'prijsontwikkeling bruto binnenlands product' voor 2027 2,5% bedraagt. Dit percentage is gebaseerd op de laatste cijfers van het Centraal Planbureau.

Tariefsaanpassingen

Overeenkomstig het bestaande beleid, dat de verwachte inflatie gecompenseerd wordt, zal een stijging van de tarieven met 2,5% worden doorgevoerd. Voor tarieven die gebaseerd zijn op het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid, kan de tariefontwikkeling afwijken van dit inflatiepercentage.

Percentage voor loonontwikkelingen

Voor de loonstijging is de cao-ambtenaren het uitgangspunt. De huidige cao heeft een looptijd tot 1 april 2027 en kent in het jaar 2027 nog een loonstijging van 1,6% per 1 januari 2027. Het is nog onduidelijk of en zo ja in welke mate er een verdere loonstijging in 2027 komt. In lijn met de meicirculaire 2026 en de toepassing daarvan binnen de gemeente Ommen, stellen wij voor, voor heel 2027, uit te gaan van een loonstijging van 2,5%. Daarvan is 1,6% al zeker op grond van de lopende cao. Aan de hand van de werkelijke ontwikkeling van de cao in 2027, zullen wij gevolgen voor Ommen in kaart brengen en indien nodig met een bijstellingsvoorstel komen. Wij zullen de raad dan informeren via de Zomerbrief 2027 (informele status) en het bijstellingsvoorstel opnemen in de Najaarsnota 2027 (formele status).

Rentepercentages

Ofschoon we momenteel (mei) een liquiditeitsoverschot hebben, wordt als uitgangspunt een rente van 3,5 % gehanteerd voor het eventueel aantrekken van nieuwe, vaste geldleningen. Aan bestaande investeringen/boekwaarden van activa wordt een rente omslagpercentage toegerekend van 0,0%. Dit is gebaseerd op huidige leningenportefeuille en financieringspositie. Voor nu kunnen wij uitgaan van lage rentekosten en hoge renteopbrengsten vanwege een ruim liquiditeitsoverschot. De aan de grondexploitaties toe te rekenen rente moet worden gebaseerd op de werkelijk betaalde rente over het gemeentelijke vreemde vermogen (de uitstaande geldleningen).

Weergave financieel perspectief

A. Situatie A: tot en met de begrotingsvergadering van november 2025

Tot en met de begrotingsvergadering van november 2025, ziet het financiële perspectief er als volgt uit:

STRUCTUREEL SALDO (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Omschrijving	STR	STR	STR	STR	STR
Stand volgens boekwerk begroting 2026	2.400	495	253	298	298
Begrotingsvergadering: amendement Hospice Ommen	-50	-50	-50	-50	-50
Saldo begroting na begrotingsvergadering	2.350	445	203	248	248
INCIDENTEEL SALDO (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Omschrijving	INC	INC	INC	INC	INC
Stand volgens boekwerk begroting 2026	-2.153	-211	-134	-183	-183
Begrotingsvergadering: geen mutaties	0	0	0	0	0
Saldo begroting na begrotingsvergadering	-2.153	-211	-134	-183	-183
TOTAAL SALDO (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Omschrijving	TOTAAL	TOTAAL	TOTAAL	TOTAAL	TOTAAL
Stand volgens boekwerk begroting 2026	247	284	119	115	115
Begrotingsvergadering: mutaties	-50	-50	-50	-50	-50
Saldo begroting na begrotingsvergadering	197	234	69	65	65

Sprake is van een structureel positief saldo dat zich vanaf 2027 beweegt tussen afgerond € 200.000 en € 450.000. Het incidentele saldo is negatief. De ervaring leert dat de incidentele uitgaven pas echt vorm krijgen in het eerstkomende begrotingsjaar; dan worden de plannen en voorstellen concreter.

Ommen heeft een goede reservepositie; deze is meer dan toereikend voor de risico's die worden voorzien. Onderstaand ziet u het verloop van de algemene reserve (exclusief dekkingsreserve) zoals dat thans wordt voorzien.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	16.476	19.010	19.244	19.313	19.378
Resultaat jaarrekening 2025	7.253				
Budgetoverheveling	-4.916				
Begrotingsresultaat *)	197	234	69	65	65
Stand per 31 december	19.010	19.244	19.313	19.378	19.443
*) voorlopig, t/m de begrotingsvergadering van november 2025					

B. Situatie B: inclusief de gevolgen van de financiële foto van Berenschot en inclusief de meicirculaire 2026

Berenschot heeft een financiële foto van de gemeente Ommen gemaakt. Daarin staan, naast enkele 'onvermijdelijke' ontwikkelingen, ook ambities en wensen. Die zijn verwerkt, evenals de meicirculaire 2026. Het beeld ziet er dan als volgt uit:

Financieel perspectief, inclusief financiële foto Berenschot en inclusief meicirculaire 2026:

STRUCTUREEL SALDO (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Omschrijving	STR	STR	STR	STR	STR
Stand volgens boekwerk begroting 2026	2.400	495	253	298	298
Begrotingsvergadering: amendement Hospice Ommen	-50	-50	-50	-50	-50
Saldo begroting na begrotingsvergadering	2.350	445	203	248	248
Financiële foto Berenschot - ontwikkelingen	-26	-26	-307	-311	-311
Financiële foto Berenschot - ambities/wensen	-1.261	-1.610	-1.610	-1.610	-1.610
Tussenstand: begroting na financiële foto Berenschot	1.063	-1.191	-1.714	-1.673	-1.673
Meicirculaire 2026 (inclusief stelposten)	39	93	24	-169	737
Saldo begroting per medio juni 2026	1.102	-1.098	-1.690	-1.842	-936

INCIDENTEEL SALDO (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Omschrijving	INC	INC	INC	INC	INC
Stand volgens boekwerk begroting 2026	-2.153	-211	-134	-183	-183
Begrotingsvergadering: geen mutaties	0	0	0	0	0
Saldo begroting na begrotingsvergadering	-2.153	-211	-134	-183	-183
Financiële foto Berenschot - ontwikkelingen	-18	0	0	0	0
Financiële foto Berenschot - ambities/wensen	-1.688	-130	0	0	0
Tussenstand: begroting na financiële foto Berenschot	-3.859	-341	-134	-183	-183
Meicirculaire 2026 (inclusief stelposten)	-56	0	0	0	0
Saldo begroting per medio juni 2026	-3.915	-341	-134	-183	-183

TOTAAL SALDO (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Omschrijving	TOTAAL	TOTAAL	TOTAAL	TOTAAL	TOTAAL
Stand volgens boekwerk begroting 2026	247	284	119	115	115
Begrotingsvergadering: mutaties	-50	-50	-50	-50	-50
Saldo begroting na begrotingsvergadering	197	234	69	65	65
Financiële foto Berenschot - ontwikkelingen	-44	-26	-307	-311	-311
Financiële foto Berenschot - ambities/wensen	-2.949	-1.740	-1.610	-1.610	-1.610
Tussenstand: begroting na financiële foto Berenschot	-2.796	-1.532	-1.848	-1.856	-1.856
Meicirculaire 2026 (inclusief stelposten)	-17	93	24	-169	737
Saldo begroting per medio juni 2026	-2.813	-1.439	-1.824	-2.025	-1.119

Geraamd verloop algemene reserve, inclusief financiële foto Berenschot en inclusief meicirculaire:

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	16.476	16.000	14.561	12.737	10.712
Resultaat jaarrekening 2025	7.253				
Budgetoverheveling	-4.916				
Begrotingsresultaat *)	-2.813	-1.439	-1.824	-2.025	-1.119
Stand per 31 december	16.000	14.561	12.737	10.712	9.593
*) voorlopig, inclusief financiële foto Berenschot en inclusief meicirculaire 2026					

Uiteraard moeten de ambities/wensen nog nader afgewogen worden en naast het CUP worden gelegd, alsmede van een dekkingsplan worden voorzien.

+ - + - + - +